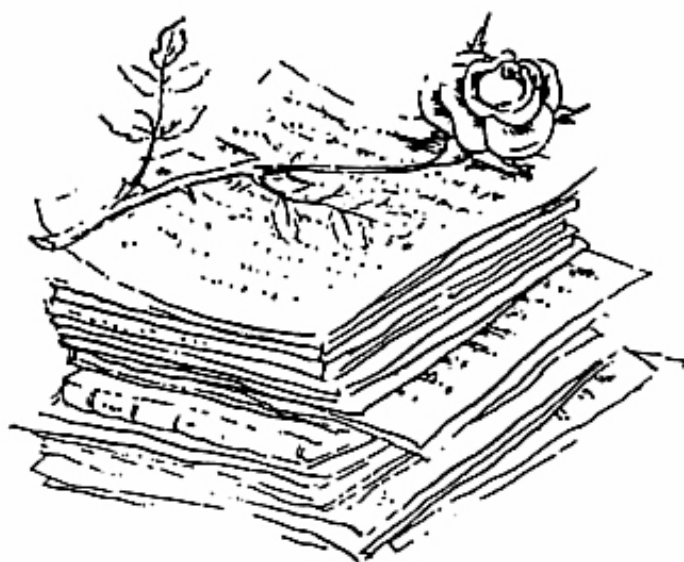

Z P R Á V Y

SPOLEČNOSTI BOHUSLAVA MARTINŮ

číslo 44

Praha 2022

Vydáno s finanční podporou Nadace Bohuslava Martinů

Milí přátelé,

číslo Zpráv Společnosti Bohuslava Martinů, které jste právě otevřeli, je štihlejší a přichází k vám později, ale jsou to opravdu Zprávy za rok 2022 a budeme moc rádi, když si je pečlivě přečtete a nevynecháte ani tento úvodník.

Epidemie Covidu v různých variantách a fakt, že jsme se někde dva roky neviděli a nekomunikovali spolu, způsobil, že se možná u vás ledacos změnilo (místo, kde právě bydlíte, telefon), a tak je nutné napravit a opravit naši vzájemnou komunikaci. Zdá se, že v některých pobočkách se počet členů dost ztenčil ... Prosíme vás proto, abyste při platbě členského příspěvku za rok 2022 do kolonky **zpráva pro příjemce** napsali nejen své jméno, ale i adresu, event. **název pobočky (pokud bydlíte mimo místo pobočky).**

Je jistá naděje, že by se podařilo obnovit pravdivý přehled o naší členské základně.

Také v tomto roce zůstává výše členského příspěvku **SBM 100,- Kč (sponzorským dárcům velmi děkujeme), senioři platí 50,- Kč.** Pokud jste již svůj příspěvek během roku zaslali, nevěnujte samozřejmě této výzvě pozornost.

Číslo účtu SBM: 0146936389 / 0800

variabilní symbol je 382022

Členy pražské pobočky prosím, aby využili mého mailu nebo telefonu (viz Zprávy z poboček na další stránce) k jakékoliv zprávě o svých možnostech k setkávání.

Velmi děkuji pobočce v Poličce – její platební morálka je úctyhodná! Spolu s pobočkou v Brně se tam alespoň v přestávkách mezi jednotlivými vlnami nejružnějších pohrom něco děje.

Pomalu končí advent a ať už to budete číst kdykoliv, přeji vám všem: Krásné, klidné a zdravé Vánoce a klid a zdraví také po celý nadcházející rok – ať už je méně hrůzně dramatický, než ten právě končící. Držme si palce!

Eva Štrausová

O B S A H

Zprávy a příspěvky z poboček SBM

Činnost pobočky SBM Praha	6
----------------------------------	----------

Eva Štrausová

Činnost pobočky SBM Brno	6
---------------------------------	----------

Jarmila Mráčková

Činnost pobočky SBM Polička	8
------------------------------------	----------

Ellen Erbesová

Martinůvská medaile z Prahy do Poličky	9
---	----------

Monika Holá

Očekávané události v provedení děl B. Martinů

Dny Bohuslava Martinů 2021	11
-----------------------------------	-----------

Ohlédnutí za proběhlými událostmi

Pamětní deska Janu Novákovi	13
------------------------------------	-----------

Jarmila Mráčková

Otvírání Studánek 2022	13
-------------------------------	-----------

Marcela Klímová

Institut B. Martinů na kongresu IAML	15
---	-----------

Jubilea

Jubileum profesora Ivana Štrause 16

Pravoslav Kohout

Nekrology

Zemřel Libor Pešek, velký propagátor hudby Martinů 22

Nové publikace

Sólová klavírní tvorba Bohuslava Martinů 23

Jarmila Mráčková

Brněnská setkání s Bohuslavem Martinů 24

Irena Veselá

Nová publikace o Martinů a Novákovi 26

Činnost pobočky SBM Praha

Eva Štrausová

Dlouhé Covidové období se na činnosti Společnosti B. Martinů podepsalo velmi neblaze. Na první čtvrtek v říjnu 2021 jsme plánovali s našimi přáteli z Gymnázia Jana Nerudy na Žižkově zase další generálku na Pěveckou soutěž Bohuslava Martinů, ale nakonec byla situace ve školách i kulturních institucích tak rozporuplná, že naše plány zůstaly bez odezvy. A potom se Covid (později Omicron) hlásil ve stále se vlnící sinusoidě.

A tak mám na Vás – milí členové pražské pobočky – velikou prosbu. Abychom mohli cokoliv plánovat, musíme o sobě vědět. Přihlaste se (email: estrausova@seznam.cz, mobil 737 978 905) a společně zvážíme všechny možnosti. Připomínám, že naposledy jsme zkoušeli čtyřikrát do roka, odpoledne od 15.00 hodin ... Těším se na váš mailík nebo hlas!

Činnost pobočky SBM Brno

Jarmila Mráčková

Ve Zprávách Společnosti Bohuslava Martinů č. 43 jsem konstatovala, že v roce 2020 se z důsledku pandemie Covidu 19 z plánovaných koncertů nic neuskutečnilo a s nejistotou jsem oznamovala dva koncerty plánované na podzim 2021. Ty se naštěstí konaly. Oba byly věnované 100. výročí narození Jana Nováka. V jarním termínu, aktuálním k jeho jubileu, to nebylo možné (články o Janu Novákovi vyšly v minulých Zprávách SBM).

V prvním večeru – 22. listopadu 2021 – zazněla *Pocket sonáta* (Riva, 1973) pro housle a klavír v podání Barbary Tolarové a Alžběty Sikové, *Variace*

na téma *Bohuslava Martinů pro dva klavíry* (Brno, 1949), které zahrály Tereza Plešáková a Alžběta Sikorová a *loci pastorales* (Riva, 1974) pro hoboje, klarinet, lesní roh a fagot, kteroužto kompozici přednesli Barbora Šteflová – hoboje, Tomáš Kraus – klarinet, Barbora Jedelská – lesní roh a Pavel Horák – fagot. Na závěr koncertu byl uveden *Sextet pro dechové nástroje a klavír*, H. 174 Bohuslava Martinů. Účinkovali Eva Bergerová – flétna, Barbora Šteflová – hoboje, Tomáš Kraus – klarinet, Miroslav Černošník – fagot, Pavel Horák – fagot a Alžběta Sikorová – klavír. V úvodu druhého večera, dne 29. listopadu 2021, byl připomenut hudební skladatel, Karel Husa, stejný jubilant a emigrant jako byl Jan Novák. Husa zakotvil úspěšně v USA. Roku 1996 byl jmenován čestným členem Klubu moravských skladatelů, čehož si velmi vážil. Husovu *Elegii pro klavír* přednesla profesorka Konzervatoře Brno Renata Bialasová. Dále zazněly skladby Jana Nováka: *Kouzelné písně pro soprán – bubínek a flétnu* (Brno 1955), které vskutku kouzelně zahrály Aneta Podracká Bendová a Mariia Mikhailova. *Sonatina pro flétnu a klavír* (Riva, 1974) v přednesu Marie Janíčkové a prof. Konzervatoře Inny Aslamas, *Dvě preludia a fugy* (1979) pro sólovou flétnu přednesly studentky Konzervatoře Brno ze třídy prof. Boženy Růžičkové Sára Suková a Kateřina Čechová. Koncert zakončily *Choreae vernaes pro flétnu a klavír* (1980) v interpretaci Sary Sukové a prof. Inny Aslamas. Na obou večerech radostná, krásná hudba Jana Nováka a Bohuslava Martinů i Karla Husy přinesla všem účinkujícím a posluchačům nejen umělecký zážitek, ale i jas do dnů atmosféry současných dnů. Oba koncerty se konaly jako vždy v koncertním sále Základní umělecké školy Vítězslavy Kaprálové v Brně – Králově Poli. Na prvním večeru, v Novákově skladbě pro dva klavíry, se uplatnilo vedle stávajícího koncertního křídla nové pianino také značky Petrof, dar z projektu „Piano do škol“ z Nadace Karel Komárek FAMILY Foundation.

Činnost pobočky SBM Polička

Ellen Erbesová

Začátek letošního roku v Poličce se nesl v duchu radostného návratu k pestrému kulturnímu životu. Potěšení ze společného prožívání hudby však zakalila válka na Ukrajině a také náhlé úmrtí Mgr. Jaroslava Novotného, zakladatele a předsedy spolku *Náš Martinů* a člena výboru poličské pobočky SBM.

V pátek 8. dubna 2022 jsme uspořádali členskou schůzi a klavírní koncert Daniela Juna. ZUŠ B. Martinů zorganizovala v dubnu 12. ročník celostátní soutěžní přehlídky *Mládí a Bohuslav Martinů*. Tylův dům od 12. do 19. května připravil 25. ročník *Martinů festu*, který zahájila filharmonie Bohuslava Martinů s violoncellistkou Natálií Trávníčkovou pod vedením Ondřeje Soukupa. Další koncert patřil Gabriele Beňačkové s Jakubem Pustinou, potom zahrál Kapralova Quartet a festival zakončil basbarytonista Boris Prýgl s klavírním doprovodem Marty Vaškové.

V sobotu 4. června jsme v aule gymnázia uspořádali přehlídku pěveckých sborů z Poličky a okolí v rámci akce *Čas pro neobyčejné zážitky*. Písňovou tvorbu B. Martinů prezentoval sbor Juliettes a Mužský sbor Bohuslava Martinů města Poličky. Ve středu 29. června jsme zrealizovali zájezd na operu o Boženě Němcové na Smetanovu Litomyšl. Operu Lenky Noty *Jsem kněžna bláznů* na libreto Olgy Sommerové nastudoval Orchestr opery Divadla J. K. Tyla v Plzni s dirigentem Janem Bubákem v režii Martina Otavy.

Spolek *Náš Martinů* nás pozval na tři koncerty do Centra Bohuslava Martinů. Potěšili nás Ivan Ženatý s Igorem Ardaševem, Duo Páleníček - Čechová a poličská rodačka Helena Hozová.

V prosinci si v Poličce jsme si připomněli výročí narození B. Martinů tradičním koncertem žáků a učitelů ZUŠ B. Martinů a zájezdem na pražský festival *Dny Bohuslava Martinů*.

Martinůvská medaile z Prahy do Poličky

Monika Holá

Město Polička bylo oceněno pamětní medailí Nadace Bohuslava Martinů v Praze za soustavnou propagaci díla skladatele Bohuslava Martinů a za dlouhodobou tvořivou spolupráci s Nadací B. Martinů. Cenu z rukou ředitele Nadace doc. Irvina Venyše a člena správní rady prof. Jana Hlaváče za město převzal starosta Poličky Jaroslav Martinů.

Nadace Bohuslava Martinů permanentně podporuje skladatelův odkaz a uvádění jeho díla. Pamětními medailemi oceňuje již více jak čtvrtstoletí osobnosti, které se zasloužily o propagaci jeho jména a tvorby. Mezi oceněné v historii patřili mimo jiné skladatelovi současníci, dirigent Rafael Kubelík a klavírista Rudolf Firkušný, z ne příliš dávné doby kupř. muzikolog a čestný občan města Polička Jaroslav Mihule, či sochař Milan Knobloch, autor sochy v poličském parku a náhrobku rodiny Martinů.

Na krátkém slavnostním aktu předání medaile Nadace Bohuslava Martinů byli kromě výše zmíněných představitelů organizací přítomni místostarosta Pavel Štefka, předsedkyně poličské pobočky Společnosti Bohuslava Martinů Ellen Erbesová, ředitelka muzea Pavla Juklová a muzikoložka Monika Holá, kurátorka muzejních sbírek skladatele. Při předání medaile pohovořil prof. Jiří Hlaváč, bývalý ředitel Nadace B. Martinů, který konstatoval určitou spojitost mezi charakterem skladatele a místem, odkud

pochází – tedy městem Polička, kde život našich předků nikdy nebyl jednoduchý: „*Martinů není pro nás jen příkladem obrovské hodnoty uměleckého díla, ale také řady postojů: uměl výborně odlišit, co je podstatou života, a vyhnul se všem životním nástrahám k povrchnímu usnadnění si žití. Neměl to v životě lehké, ale uchoval si ryzí charakter. I tam vidím jasné pojítka s jeho rodištěm, kde obyvatelé nikdy nedostali nic zadarmo ... A věřím, že vytvořená symbióza Nadace Bohuslava Martinů a Města Polička bude i nadále fungovat v té vysoké rovině, na kterou jsme si tady všichni zvykli.*”

Nadstandardní vztahy a příkladná spolupráce byly současně podpořeny převezením skupiny rukopisných dokumentů týkajících se Bohuslava Martinů z Prahy do Poličky. Budou uloženy v klimaticky optimálních podmínkách muzea jako depozita Nadace B. Martinů, která je jejich vlastníkem.

Věříme, že krásná spolupráce bude trvat řadu dalších let!

Autorka textu je muzikoložka Centra Bohuslava Martinů v Poličce

Dny Bohuslava Martinů 2022

**Tentokrát program zařazujeme pro přehled tradičního festivalu
na konci kalendářního roku**

KONCERTY

10. 10. 2022 19:30

Předmluva festivalu se SOČR

Martinů | Stravinskij | Dvořák

27. 11. 2022 19:30

Koncert laureátů Soutěže 2022

3. 12. 2022 19:30

Bennewitzovo kvarteto

Martinů | Bartók | Dvořák

7. 12. 2022 19:30

Jana Hrochová a Martin Hroch

Martinů | Dvořák | Janáček | Hlaváč

9. 12. 2022 19:30

Janáčkovovo trio

Françaix | Martinů | Ravel

10. 12. 2022 19:30

Koncert laureátů Soutěže 2021

Beethoven | Martinů | Kalabis | Rossini | Mozart | Donizetti

14. 12. 2022 19:30

Jakub Hruška a Česká filharmonie

Krček | Martinů | Janáček

16. 12. 2022 19:30

Ensemble Inégal

Britten – Martinů

17. 12. 2022 19:30

Wihanovo kvarteto

Smetana | Martinů

4. 1. 2023 19:30

Doslov festivalu se ČSKH

Mahler | Martinů | Messiaen

SOUTĚŽ

27. ročník soutěže se uskutečnil ve dnech 25. - 27. listopadu 2022 v Sále Martinů Lichtenštejnského paláce

Soutěž Nadace Bohuslava Martinů již 27 let objevuje nové talenty v oborech klavír, housle, violoncello, zpěv, cembalo, dechové nástroje a komorní soubory. Mezi nedávné laureáty patří např. klarinetistka Anna Paulová a klavírista Matouš Zukal, ale například i houslista Roman Patočka, violoncellista Tomáš Jamník, nebo klavírista Ivo Kahánek a mnoho dalších. V roce 2021 se držitelé první ceny stali barytonista Robin Červinek a violoncellista Vilém Vlček, kteří své umění předvedli na koncertě 10. prosince.

„Cílem soutěže je šíření skladatelského díla Bohuslava Martinů mladými, uměleckými osobnostmi a podpora provozování skladeb dalších českých autorů novější doby,“ stojí v řádu soutěže. Tento závazek odráží podoba soutěžního vystoupení, ve kterém se vedle díla Bohuslava Martinů pro daný nástroj objevuje také skladba českého autora napsaná po roce 1960 a dílo světového repertoáru 18. a 19. století.

Podrobnosti jsou uvedeny na webových stránkách <https://martinufestival.cz/>

dny bohuslava martinů

27/11-17/12/2022

28. ročník — Praha
Lichtenštejnský palác — Sál Martinů
Rudolfinum

Bohuslav Martinů

Bedřich Smetana

Benjamin Britten

Antonín Dvořák

Leoš Janáček

Maurice Ravel

Béla Bartók

Předprodej vstupenek v síti GoOut.cz

www.martinufestival.cz

Pamětní deska Janu Novákovi

Jarmila Mráčková

V sobotu 14. května 2022 se konalo odhalení pamětní desky hudebnímu skladateli Janu Novákovi u brněnské přehrady v malém parku „U Iva“ za přehradní hrází. Za přítomnosti zástupců městské části Brno – Kníničky, za přítomnosti Janova bratrance Richarda Nováka, PhDr. Stanislava Tesaře a dalších účastníků, akci uvedl docent hudební vědy Masarykovy univerzity Martin Flašar. Výběr z Invencí pro smyčcové kvarteto Jana Nováka zahrál Indigo Quartet. Jan Novák pobýval poblíž přehrady v letech 1954–1968, nejprve v lesní chatě, kde komponoval, později s rodinou ve vile rektora Vysokého učení technického v Brně prof. Kallaunera na Hrázní ulici č. 4. Instalací pamětní tabule se vrací památka na Jana Nováka do míst, kde žil.

Otvírání studánek 2022

Marcela Klímová

V obci Tři Studně se jako každoročně konala slavnost Otvírání studánek v sobotu 28. května 2022 v lesním areálu u studánek Barborky a Vitulky. Bylo to nadmíru povedené krásné hudební odpoledne, kterému přálo i teplé a slunné počasí.

Slavnost zahájila moderátorka Monika Halvová, starosta obce Miloš Brabec promluvil o historii jarního čištění studánek na Vysočině. Největší zážitek byl při poslechu kantáty Bohuslava Martinů uvedený ženským pěveckým sborem Akordeum z Prahy – Uhříněvsi pod vedením sbormistra Ondřeje Kunovského. Krásné taneční ztvárnění přidaly děti z baletní a taneční školy za doprovodu živé hudby.

Dále vystoupily folklorní soubory z Vysočiny: Bystřinka ze Žďáru nad Sázavou, za vedení Zdeňka Koukoly a Rozmarýnek rovněž ze Žďáru nad Sázavou, vedoucí souboru Kateřina Zachová a Lenka Svobodová. Každoročně se připojuje Komíňáček z Brna, který vede Ludmila Caletková a Eva Burešová. Děti uvedly písně a tanečky z brněnské části Komín.

Po dvouleté pandemii, kdy se slavnost konala jen v minimálním rozsahu, byla stávající slavnost milým pohlazením po duši a krásným zážitkem. Příští rok se bude oslavovat již 30. výročí obnovení této lidové slavnosti jarního čištění vodních zdrojů po dlouhé a drsné vysočinské zimě. Vždy je celé okolí studánek zaplněno dětmi, jejich rodiči, diváky místními i z dalekého okolí. Letos pořadu přihlížel Dr. Jiří Macek s manželkou z Průhonic, autor několika knih o Vítězslavě Kaprálové, která v roce 1938 pozvala hudebního skladatele Bohuslava Martinů do Tří Studní.

Přijďte se podívat a poslechnout krásnou hudbu Bohuslava Martinů na vnímavá slova Miloslava Bureše i vy! Těšíme se!

Slavnost Otvírání studánek 28. května 2022

Institut B. Martinů na kongresu IAML

Zaměstnanci Institutu Bohuslava Martinů se zúčastnili mezinárodního kongresu organizace *International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres* (IAML), který se konal ve dnech 24.–29. července 2022 v Praze v prostorách Městské a Národní knihovny. Organizátorem kongresu byla Česká národní skupina IAML, jehož je Institut B. Martinů rovněž členem a byl také spoluorganizátorem celé akce. Institut zájemce z řad účastníků kongresu přivítal také v rámci středeční exkurze kongresu, tzv. *Wednesday Tours*, ve svém sídle na malé prohlídce, při které představil knihovnu a způsob práce s dokumenty.

Kongres byl slavnostně zahájen 24. 7. na Révovém nádvoří Národní knihovny koncertem a rautem. Na koncertě zahrála Cimbálová hudba Josefa Feča. Na slavnostním zahájení vystoupili rovněž zástupci institucí, které kongres spolupořádaly: Městská knihovna, Národní knihovna, Institut Bohuslava Martinů, Národní muzeum – České muzeum hudby.

Text převzat z webových stránek <https://www.martinu.cz/cz/aktuality/>

Révové nádvoří Národní knihovny

Jubileum profesora Ivana Štrause

Pravoslav Kohout

Když běžný smrtelník, jako jsem třeba já, pozoruje profesora Ivana Štrause, zažívá relativitu času v rozměru všedního vesmíru málokdy zřejmou. Je to vlastně zážitek z oblasti mystiky i kvantové fyziky. Čas určující fyzickou a duševní kondici výše jmenovaného zjevně ubíhá jinak, než ten v našem časoprostoru odměřovaném kalendářem. Ten sice 13. února 2022 oznámil jmenovanému osmdesát pět proběhlých let, ale ohromené publikum oslavného koncertu spatřilo v sále Martinů svěžího dlouhána, jemuž se blíží nejvýš šedesátka. Pádňější důkaz unikátních zákonitostí štrausovského časoprostoru, odlišného od prostorů Euklida, Newtona a Einsteina myslím není.

Je třeba zmínit další unikátní jev, kdy naopak čas jeho přednášek a pořadů ubíhá i posluchačům daleko rychleji, než by odpovídalo jejich délce měřené standardní časomírou. Tím zřejmě dvě odlišná tempa času štrausovského časoprostoru v duchu nám nepochopitelných zákonů kvantové fyziky se pro náš prostor vzájemně vyrovnávají ... S Ivanem Štrausem jsme přátelé již mnohá desetiletí, a oba máme rádi humor, jemuž mnohdy rozumíme

jen my sami, takže budu nadále pokračovat jen ve vážné tónině, odpovídající dress code.

Profesora Štrause pokládám nejen za nejpovolanějšího znalce, „luštitele“ a interpreta soudobé houslové hudby, ale především za nesmírně vzdělaného a výjimečného houslového pedagoga řádu nejproslulejších špiček tohoto oboru. Připravil do nesnadného světa umění více než sedmdesát úspěšných interpretů. Patří mezi ně např. Leoš Čepický, Milan AlAshhab, Roman Patočka, Eva Schäferová, Daniel Matejča a další houslové hvězdy, čtyři členové proslulých smyčcových kvartet, devět koncertních mistrů ap. Sám je nositelem několika významných ocenění a laureátem mezinárodních soutěží – mimo jiné cena Charles Cross za nahrávku Bergova Komorního koncertu (1963) či 1. cena soutěže Pražského jara (1964). Jeho bohatý životopis by zaplnil několik stránek, které zde bohužel nemám.

Milý Ivane, Tvoje „Jubilejní řeč“ v sále Martinů by o Tobě nejen mnohé objasnila nejlépe, ale svým nezaměnitelným stylem i pobavila. Tak si dovolím alespoň některé odstavce a věty čtenáři citovat, zachovávaje tak současně i redakci střeženou časomíru.

„Lidová moudrost praví: ‚kdo se chce uživit klasickou hudbou, musí být padlý na hlavu‘. V mém případě to platí: ve věku cca 5 let jsem spadl z 4 metrů na beton a prý jsem měl naprasklou lebku. Bylo to za války, takže nás během náletů milosrdné sestry snášely do krytů Dětské nemocnice na Karlově. Lebka srostla a jediným následkem byla tvrdohlavost. Moje teta, matka violoncellisty Marka Jerie objevila můj hudební talent. Jsem důkazem výsměchu teoriím o nenásilné výchově bez trestů.

Díky rovněž tvrdému školení u Karla Šroubka, tehdy koncertního mistra České filharmonie a dědy dnešní hvězdy Olgy Šroubkové, jsem byl přijat na

konzervatoř už ve 14 letech. Brzy jsem začal spolupracovat se skladatelským oddělením, což mě vyneslo vzhůru mezi ty lepší. Talent pro soudobou hudbu jsem dostal od Pána Boha, jen jsem jej rozvíjel. V té době jsem objevil také Bohuslava Martinů, jako doprovodě spolužačky, hrající jeho Arabesky. Bruno Bělčík provedl s FOKem poprvé 2. houslový koncert, který mne rázem uchvátil. Psal se rok 1956 a proslýchalo se, že Martinů přijede do Prahy. Cvičil jsem velmi pilně, abych mu jej mohl zahrát. Sice nepřijel, zato se velmi rychle rozšířilo Otvírání studánek v Čechách i na Moravě. To byla láska na celý život. Mnohokrát jsem seděl u primu i sekundu.

Nechci vás ohlušovat dupotem dějin, ale svět v roce 1945 byl proti dnešku opravdu, ale opravdu hodně rozdílný. Naštěstí jsem ještě stihl tři roky skautingu, než z něj bolševik udělal Pionýra.

Co se v mládí naučíš, takže jsem si doma postavil několik knihoven a poliček. Jednu dokonce bez jediného hřebíku, drží pouze silou vzpěry.

Bratr byl právník a sestra lékařka. Ideální kombinace! Od rodičů jsem dostal na tramvajenku a na obědy v menze. Na všechno ostatní jsem si musel vydělat hraním v různých uskupeních. Možná i proto jsem se nenaučil ani kouřit ani chlastat. Měl jsem maximálně na knedlíky s omáčkou u Malvaze v Karlově ulici za 2,50.

Za těch 85 let jsem toho zažil opravdu hodně. Na své první mezinárodní soutěži v roce 1959 jsem ještě zažil starou Paříž Emila Zoly, pověstné břicho Paříže, Les Halles, haly, kam se vozily z venkova potraviny pro město. Později jsem viděl i Moulin Rouge s tanečnicemi nahoře bez. Samozřejmě Louvre a další muzea. V Bruselu, také na soutěži, jsem odešel z obchodáku 10 minut před tím, než vzplanul. V Moskvě soutěž Čajkovského ve Velkém sále konzervatoře s porotou v čele s Oistrachem. Později jsem se šel z nudy podívat na strojírenský

veletrh v Brně. Sovětský pavilon byl zcela prázdný, jen na průčelí visela moje fotka cca 2 x 2 metry s Čajkovským v pozadí, kde právě začínám v plném soustředění hrát Mozartův koncert A dur. Proč vybrali právě tento záběr, jsem nikdy nepochopil, ale vzal jsem to jako jeden z žertíků mého života.

Příjemným zážitkem byla výhra 1. ceny na soutěži Pražského jara a dar houslí od Přemysla Špidlena.

Během bruselské soutěže Královny Alžběty mi telefonicky nabídli členství v Českém triu Josef Páleníček a Saša Večtomov. Kromě hudebních zážitků s oběma prvotřídními muzikanty jsem procestoval celou Francii křížem krážem, trochu Anglie, viděl Tadj Mahal a v perském Šírázu odehrál janáčkovský koncert i ve funkci dirigenta v Capricciu pro klavír a dechy.

Členství v Laterně Magice byla kapitola sama pro sebe. Radok si vybral neomylným instinktem spolupracovníky ve věku cca dvaceti pěti až třiceti let: Jána Roháče, Vladimíra Svitáčka, který vypočítal kamerovou multiexpozici v prvním i druhém programu, Ladislava Smočka, pozdějšího šéfa Činoherního klubu, Miloše Formana a choreografa Lúčnice, Martina Ťapáka. Všichni se později velice proslavili. S Laternou jsem se dostal též do New Yorku, dokonce jsem dostal dovolenku z vojny! Hráli jsme v Carnegie Hall, navštívil jsem Muzeum moderního umění, kde jsem viděl naživo obrazy, jejichž podobu jsem znal jen z reprodukcí. Chagall, Picasso, Gogh, Modigliani, Kandinsky – to byly hody! Za 10 dolarů ušetřených z diet jsem se dostal na představení Hamleta s Richardem Burtonem, kde roli prvního herce hrál Jiří Voskovec. Odvážil jsem se jej oslovit. Byl milý, ale navázat bližší kontakt jsem se neodvážil.

Po návratu ze studií v Moskvě (aspirantura u prof. Galiny Barinové) mi zavolala 21. srpna v 5 hodin ráno kamarádka. Vzbudil jsem matku se slovy: „vstávej, je válka.“ Neřekla ani slovo, oblékla se a šla si stoupnout do fronty na

mouku a cukr. To byla její zkušenost ze začátku obou světových válek, které zažila.

V roce 1968 na podzim jsem vyhrál konkurs na HAMU. O pár let později jsem byl odtamtud odejit (to je zvláštní mluvnický tvar, tzv. pasivní aktivum.) Na dotaz předsedy KSČ na HAMU, když jsem studoval v Moskvě, proč nejsem v KSČ, jsem odpověděl, že jsem byl odjakživa buřič a rebel, a i kdyby mne přijali, stejně by mne brzy zase vyhodili, takže si raději ušetříme vzájemné zklamání. Předseda tento postoj ocenil, ale upozornil mne, že musím počítat s následky. A ty se záhy dostavily. Jenže Pán Bůh všechno zlé obrátil pro mne vždycky v dobro. Díky Liboru Peškovi jsem zakotvil na půl sólistického úvazku v orchestru v Pardubicích a o 3 roky později pomáhal zakládat pardubickou konzervatoř. Byl jsem o level níž a musel se naučit všechny etudy pro konzervatorní stupeň, které jsem se v době svého studia nenaučil. Do dneška mi jsou vhod. Třída byla vynikající. Říkali mi Sněhurka, protože jsem měl sedm trpaslíků. Jejich uplatnění mohl tehdy stěží někdo předvídat: jeden je primariem Wihanova kvarteta, čerstvý studijní proděkan a můj šéf katedry, další je zástupce vedoucího sekundu v České filharmonii, další se stal ředitelem hronovské ZUŠ a nyní je předsedou celostátní Rady ZUŠ, dva absolventi hrají v pardubické komorní filharmonii, jedna absolventka učí ve Španělsku a jedna v Českých Budějovicích. Během pardubické činnosti jsem byl jmenován sólistou FOK, přestoupil z Českého tria do Sukova kvarteta a získal 1. cenu v mezinárodní soutěži rozhlasových her za pořad Bolero, poloviční fikci o tom, jak Ravel tento šlágr skládal.

Činnost v Sukově kvartetu byla jednou z radostí mého života. Nejen kvůli potěšení z nejvzácnějších děl Paní Hudby, ale specializovali jsme se na soudobou hudbu, a to byl vždycky zážitek. Mnoho jízd po Evropě, infarktové situace, kdy žena Eva byla koordinátorem mezi našimi dvěma vozy v zahraničí,

z nichž jeden měl poruchu a musel se kvůli tomu překládat koncert v Německu. Ona sdělovala druhé posádce, kde jsou ti první. To bylo dobrodružství, žádné mobil nebo GPSka. Zapomenutý part v pařížském bytě, jehož adresu jsem znal jen přibližně a bylo nutno stihnout přímý přenos na Radio France. Klaplo to, ale doslova za minutu dvanáct.

Vrcholem mého uměleckého života byl koncert na festivalu v Edinburghu, kde jsme hráli Mozartův kvintet g moll s Josefem Sukem u první violy. Byl jsem jeho primáři. To byla čest i zážitek!

[K programu jubilejního koncertu]:

Následuje přehlídka hvězd, které vyšly z mé třídy a v té či oné míře se uplatňují i sólově nebo alespoň na významných pozicích. Každý jejich úspěch je i mým zadostiučiněním a odměnou. Ty finance jsou jen příspěvkem na důstojné živobytí. Už v 6 letech jsem věděl, že budu kantorem, jen jsem nevěděl čeho. Teď uslyšíte odpověď na tuto otázku.

Všichni účinkující mají společnou vlastnost: od určitého okamžiku už mne nepotřebují. A já je mohu vyprovodit do života slovy Oldřicha Nového, která pronesl ve filmu Hudba z Marsu (to byla mimochodem má první, ale nikoli poslední filmová role). „Stojím tu před vámi jako pták na větvi, který vypouští svá mláďata a říká jim: Lette, lette, nadešel váš čas. A hvězdy letí. Příjemný večer.“

Milý Ivane, vážený Mistře, pane profesore,

přeji za sebe i všechny Tvé posluchače a obdivovatele, abys nás stejně krásně překvapil i v dalších Tvých jubileích!!

Zemřel Libor Pešek

velký propagátor hudby Martinů

Ve věku 89 let v neděli 23. 10. 2022 zemřel dirigent Libor Pešek. V roce 2020 obdržel medaili Nadace Bohuslava Martinů za celoživotní přínos k propagaci hudby poličského rodáka.

„Libor neměl nikdy daleko k dobrému vtípu a byl vždy nesmírně lidský. Má v sobě krásnou míru životního nadhledu a moudré filozofie, což bylo typické i pro Bohuslava Martinů,“ připomněl během předání tehdejší ředitel nadace, prof. Jiří Hlaváč. Oceněný Pešek vzpomínal, že se k tvorbě Martinů v mládí dostával nesnadno, protože na významných místech byli *„lidé plní nenávisti“*, čímž měl na mysli profesora Zdeňka Nejedlého, komunistického ministra kultury, snižujícího význam skladatelů Antonína Dvořáka, Leoše Janáčka a Bohuslava Martinů, který *„zabránil tomu, aby věci plynuly přirozeným způsobem“*.

Medaile Nadace Bohuslava Martinů doplnila další významná Peškova ocenění. Při příležitosti státní návštěvy britské královny Alžběty II. v České republice v roce 1996 obdržel Řád britského impéria. Téhož roku byl jmenován

čestným členem Univerzity v hrabství Lancashire v Prestonu. V roce 1997 dostal z rukou prezidenta Václava Havla Medaili Za zásluhy I. stupně.

Od roku 1970 hostoval Pešek u různých českých i zahraničních orchestrů. Krátce působil jako šéf Slovenské filharmonie v Bratislavě. V letech 1981 až 1990 byl stálým hostem České filharmonie. V letech 1987 až 1997 byl činný jako umělecký ředitel a šéfdirigent Královského filharmonického orchestru v Liverpoolu. Poté se stal hlavním hostujícím dirigentem Symfonického orchestru hlavního města Prahy FOK a před koncem své aktivní činnosti zastával post hlavního dirigenta Českého národního symfonického orchestru.

Text převzat z webových stránek <https://www.martinu.cz/cz/aktuality/>

Sólová klavírní tvorba B. Martinů

Jarmila Mráčková

Publikaci s výše uvedeným názvem vydala Janáčkova akademie múzických umění. Autorkou je pianistka, absolventka JAMU Kristýna Znamenáčková, která hru na klavír studovala na konzervatoři Brno, na AMU Praha a JAMU Brno. V roce 2015 se stala vítězkou Interpretační soutěže Nadace Bohuslava Martinů Praze. Svou disertační práci v rámci doktorského studia zaměřila na sólové klavírní dílo Bohuslava Martinů, s nímž má bohaté zkušenosti. Recenzenty knihy byli docent JAMU Igor Ardašev a docent PhDr. Martin Flašar, Ph.D. Z jeho hodnotících slov cituji: „Z textu je patrné, že

autorka šla při shromažďování pramenů a literatury velmi do hloubky, včetně diplomových a rigorózních prací anebo právě vznikajících publikací (...) máme před sebou promyšlenou, široce konzultovanou a pramenně výborně ukotvenou studii, která prozrazuje vytříbeně píšící a přemýšlivou autorku. V textu se velmi promyšleně propojují její praktické hudební zkušenosti s historickými a analytickými postřehy“.

Brněnská setkání s Bohuslavem Martinů

Irena Veselá

Jana Franková, Monika Holá, Pavel Sýkora, Vlastimil Tichý, Irena Veselá, Vít Zouhar, Pavel Žůrek: *Brněnská setkání s Bohuslavem Martinů* (Moravská zemská knihovna: Brno 2020).

V okruhu znalců života a díla Bohuslava Martinů je obecně známou skutečností, že zásluhou Zdeňka Zouhara (1927–2011) se Martinů stal v 50. letech 20. století klíčovou osobností pro Hudební oddělení Moravské zemské knihovny (dále MZK; tehdy Univerzitní knihovny) v Brně, v době, kdy si dle Zouharových slov *Hudební oddělení Univerzitní knihovny v Brně dalo do štítu dílo Bohuslava Martinů*. Knihovna proto uspořádala k 130. výročí skladatelova narození výstavu, která se stala součástí výstavního cyklu MZK „Oči Brna“. Výstava byla zaměřena právě na propojení Bohuslava Martinů s tímto městem skrze vztah skladatele k tamním hudebním osobnostem a institucím.

V návaznosti na výstavu, která byla plánována na závěr roku 2020, avšak vzhledem k protiepidemickým opatřením byla realizována teprve v předjaří roku 2021, vznikla také publikace nazvaná *Brněnská setkání s Bohuslavem Martinů*. Byla vytvořena především jako výstavní katalog, avšak obsahuje i několik původních vědeckých studií – analýz i historických sond do hudebních dějin Brna. K analýzám patří studie Jany Frankové *Poslední smyčcový kvartet Bohuslava Martinů v kontextu sbírky Zdeňka Zouhara* týkající se rozdílných verzí Martinů 7. smyčcového kvartetu *Sonata da camera*, a studie *Neznámá poznámka Bohuslava Martinů v Moravské zemské knihovně* od Víta Zouhara, který identifikoval některé z tužkou psaných poznámek ve výtisku sbírky Františka Bartoše z fondu MZK jako vlastnoruční poznámky Bohuslava Martinů. Právě tento výtisk měl skladatel vypůjčený roku 1954 prostřednictvím Zdeňka Zouhara. Bezpochyby nejrozsáhlejší analytickou studií v knize je text Pavla Sýkory *Bohuslav Martinů očima brněnské muzikologie*. Autor v něm sleduje příspěvky brněnských muzikologů, ale též umělců a teatrologů k fenoménu Martinů přibližně od padesátých let minulého století do současnosti. Hudebně historickou sondu do dějin předního brněnského sborového tělesa, nazvanou *Bohuslav Martinů a Akademické pěvecké sdružení Moravan*, provedl Vlastimil Tichý, který sledoval činnost sboru ve vztahu k Martinů v letech 1955–1966. Osudy dvou brněnských osobností, které se ve 2. polovině 20. století nejvíce zasloužily o propagaci díla Martinů, sledovala Irena Veselá ve své studii *Zdeněk Zouhar a Rudolf Pečman: Brněnští propagátoři Bohuslava Martinů*. Na tvorbě katalogových hesel se podíleli další muzikologové spjatí s Brnem a zároveň s dílem Bohuslava Martinů: Monika Holá a Pavel Žůrek.

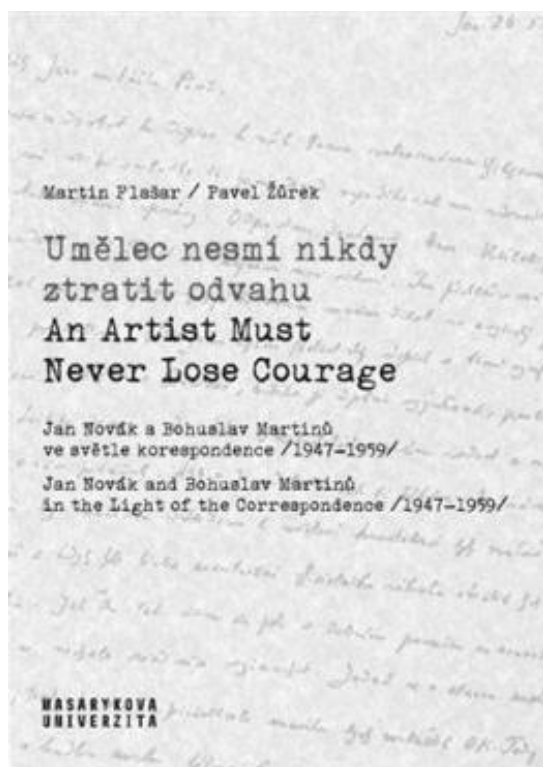
Ačkoli kniha nemohla postihnout a popsat vše, co je pro skladatelův vztah k Brnu klíčové (především uvádění jevištních děl Bohuslava Martinů, což je téma zpracovávané Monikou Holou, nebo provádění jeho instrumentálních

děl brněnskou filharmonii), přináší některá nová fakta a souvislosti, které by mohly přispět k dalšímu bádání.

Publikace je dostupná online na webové stránce
https://www.mzk.cz/sites/mzk.cz/files/souboryMZZ/publikace/mzk_bohuslav_martinu_kvalitni_foto.pdf

Nová publikace o Martinů a Novákovi

Nová publikace dokumentující vztah skladatele Jana Nováka (1921–1984) k jeho učiteli Bohuslavu Martinů v letech 1947–1959 přináší na základě shromážděných pramenů nové skutečnosti z tvůrčího a osobního života obou skladatelů. Dvojazyčnou knihu s názvem *Umělec nesmí nikdy ztratit odvahu* vydala Masarykova univerzita v roce 2021.

Autory monografie jsou Martin Flašar z Ústavu hudební vědy Masarykovy univerzity v Brně a Pavel Žůrek z Institutu Bohuslava Martinů. Podstatnou část práce tvoří rekonstrukce kontextu československé kulturní politiky přelomu 40. a 50. let s detailními ukázkami rétoriky a postojů konkrétních aktérů, které ústily v obecnější trendy v přijímání a hodnocení díla B. Martinů i J. Nováka.

Na základě korespondencí obou skladatelů a jejich přátel na jedné straně a projevů oficiálních institucí a jejich zástupců na straně druhé před námi vyvstávají konkrétní obrysy ideologického střetu nové linie kulturní politiky a svobodných umělců, kteří se řídí výhradně vlastním úsudkem a svědomím. Po úvodních vzpomínkách členů rodiny a přátel Jana Nováka jsou zařazeny životopisné kapitoly rýsující chronologický vývoj tvůrčí osobnosti Jana Nováka až do setkání a následného studia u Bohuslava Martinů, které po roce 1948 především z politických důvodů nabylo čistě korespondenční podoby.

Zásadní část knihy tvoří zápisy ze schůzí Svazu československých skladatelů a publikované kritiky hodnotící Novákovy skladby. Těžištěm celé práce je edice korespondence B. Martinů J. Novákovi (dopisy druhé strany se nedochovaly) a dále Novákovy vzpomínky na studium u Martinů v New Yorku na přelomu let 1947–1948 vyňaté z korespondence Jana Nováka jeho budoucí manželce Elišce Hanouskové. Na vytvoření edice korespondence se podílel Martin Ledvinka z Institutu Bohuslava Martinů.

Závěr tvoří hledání obecnějších rysů a paralel v životě a tvorbě obou skladatelů. Kniha je doplněna faksimilií a dokumenty převážně pocházející z Novákovy pozůstalosti uložené v Českém muzeu hudby.

Text převzat z webových stránek <https://www.martinu.cz/cz/aktuality/>

Zprávy Společnosti Bohuslava Martinů
číslo 44
Praha – prosinec 2022

Vydává: Společnost Bohuslava Martinů
Kontaktní adresa: Zborovská 68, 150 00 Praha 5
Redaktorka: Mgr. Daniela Kotašová, Ph.D.
(e-mail: daniela.kotasova@seznam.cz)

Fotografie otištěny s laskavým svolením Centra Bohuslava Martinů, Institutu Bohuslava Martinů a Ondřeje Havlína